

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل هنرجو باید بتواند :

- ۱- مداد رنگی و کار با مداد رنگی را توضیح دهد.
- ۲- تصویرسازی با مداد رنگی را انجام دهد.
- ۳- ماژیک و روش استفاده از آن را توضیح دهد.
- ۴- با ماژیک یک تصویرسازی انجام دهد.
- ۵- مرکب و سه شیوه‌ی استفاده از آن را توضیح دهد.
- ۶- با مرکب و شیوه‌های متنوع آن تصویرسازی نماید.
- ۷- در تصویرسازی از شیوه‌ی خراش استفاده نماید.
- ۸- یک تصویرسازی با شیوه‌ی حکاکی روی چوب انجام دهد.
- ۹- به روش چاپ شیشه و منوپرینت تصویرسازی نماید.
- ۱۰- تفاوت کلاژ و قطاعی را توضیح دهد و یک نمونه با این روش‌ها تصویرسازی نماید.
- ۱۱- پاستل و انواع آن را و شیوه‌ی کاربرد آن‌ها را توضیح دهد.
- ۱۲- یک تصویرسازی با شیوه‌ی پاستل انجام دهد.
- ۱۳- گواش و شیوه‌ی آبرنگ‌نما و حالت پوششی را کاملاً توضیح دهد.
- ۱۴- تصویرسازی با شیوه‌ی گواش انجام دهد.
- ۱۵- تفاوت حالت‌های آبرنگ و گواش را توضیح دهد.
- ۱۶- تصویرسازی با شیوه‌ی آبرنگ انجام دهد.
- ۱۷- با شیوه‌ی اکولین و پاک‌کننده‌ها تصویرسازی نماید.
- ۱۸- با روش چسب‌چوب یک تصویرسازی نماید.
- ۱۹- با شیوه‌ی ایرپراش تصویرسازی ساده انجام دهد.

۱-۲- مداد (مداد رنگی - مداد سیاه)

مداد از ابتدایی‌ترین و ساده‌ترین ابزار طراحی می‌باشد، و غالباً ما از دوران کودکی با آن آشنا شده‌ایم و اولین تجربه‌های مان را با مداد و مداد رنگی به دست آورده‌ایم. از این جهت در آموزش طراحی و تصویرسازی جزو ابزار اصلی می‌باشد. و به هیچ چیز دیگر به جز کاغذ نیاز ندارد. و در بازار با انواع علائم تجاری یافت

می‌شود (تصویر ۱). مدادهای طراحی به لحاظ نرمی و سختی دسته‌بندی می‌شوند. مدادهای سخت در سری H و F و HB، مدادهای متوسط در سری HB و مدادهای با مغز نرم در سری B قرار دارند. برای تیزکردن نوک مداد نیز بهترین ابزار کاتر، انواع تیغ سخت و تخته سمباده است. و از انواع پاک‌کن‌های سخت و نرم در این روش می‌توان جهت پاک کردن استفاده کرد.

تصویر ۱- انواع مداد رنگی با علائم تجاری مختلف

مداد و مداد رنگی رایج‌ترین شیوه‌های کاربردی، شیوه‌ی هاشور (اعم از هم‌سو، متقاطع و غیره) و شیوه‌ی سایشی یا محو کردن می‌باشند. و طراح گاه با تلفیق این شیوه‌ها به شیوه‌هایی جدید و نو دست می‌یابد (تصاویر ۲- الف تا د).

لازم به ذکر است که هنرجویان عزیز در کتاب طراحی ۱ با خاصیت مدادها و روش کاربرد آن به‌طور مبسوط آشنا گردیده‌اند و به کسب مهارت نائل شده‌اند. و صرفاً جهت یادآوری این مطالب آورده شده‌اند. و همان‌گونه که می‌دانیم در شیوه‌ی استفاده از

تصویر ۲- الف - تصویرسازی با استفاده از مداد رنگی به شیوه‌ی سایشی یا محو کردن رنگ‌ها

تصویر ۲- ب - تصویرسازی با استفاده از مداد رنگی به شیوه‌ی هاشور، اثر لیندا فینمور

تصویر ۲-ج - تصویرسازی با استفاده از مداد رنگی به شیوهی تلفیقی چه کسی خدا را دیده است، اثر شهرزاد شوشتریان

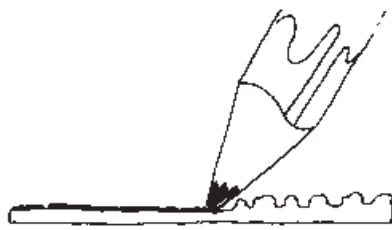
تصویر ۲-د - تصویرسازی با استفاده از مداد رنگی به شیوهی تلفیقی و ایجاد بافت جدید، اثر محسن حسن پور

وسایل لازم

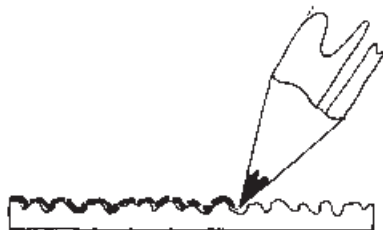
- انواع مداد رنگی و سیاه^۱
- مقوای مخصوص
- پاک کن
- اسپری فیکس کننده اثر (فیکساتیو)
- ابزارهای کمکی مانند خط کش یا هر وسیله دیگر برای ایجاد لبه های تیز
- رنگ های مختلف مانند گواش، آبرنگ، ایربراش و ...
- طرز کار: از مداد به عنوان یک وسیله ساده و قابل دسترس برای طرح های اولیه و نقاشی ها می توان استفاده نمود.
- در شیوه مداد، جنس کاغذ مصرفی نقش عمده ای را در رنگ آمیزی و طراحی بهتر و هم چنین سرعت کار به عهده دارد.
- وقتی با مداد با سرعت ولی با فشار کم دست، روی مقوا یا کاغذی که زبری و بافت متوسطی دارد خطی را می کشیم، فقط پُرزها و برجستگی های کاغذ، رنگ را به خود گرفته درحالی که نقاط گود آن رنگ را به خود نگرفته و سفید باقی می ماند که گاهی برای ایجاد بافت و به وجود آوردن جنسیت اشیا کاربرد دارد.
- هرگاه بخواهیم این گودی ها رنگ را به خود بگیرند باید یا

فشار دست روی مداد را افزایش دهیم یا نوک مداد را خیلی تیز نماییم. کاغذهایی که دارای برجستگی ها و گودی های کمتری باشند موجب می شوند که رنگ آمیزی، یکنواخت و با سرعت بیش تری انجام گیرد. در این وضعیت حتی کندی نوک مداد نیز مانع از رنگ آمیزی خوب نمی گردد. برای رسیدن به کیفیت بهتر در این شیوه می توان از کاغذهایی استفاده نمود که صاف باشند البته نه آنقدر صاف که خطوط روی آن به خوبی ثبت نشده و یا به نظر خشک و نازک بیایند. پیشنهاد می شود قبل از شروع کار از وضعیت کاغذ و نوع کیفیت آن مطلع شده و سپس اقدام به طراحی و رنگ آمیزی نماییم. تصویر ۳ نشان دهنده وضعیت کاغذ در هنگام رنگ آمیزی با مداد می باشند.

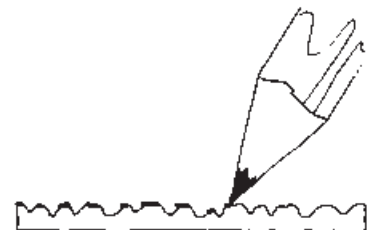
در انتخاب مداد باید دقت لازم به عمل آید چرا که یکی از مواردی که هنرجو را در هنگام استفاده از مداد، اعم از رنگی یا سیاه رنج می دهد شکسته شدن بیش از حد نوک مداد در موقع طراحی و رنگ آمیزی می باشد. اولین گام برای رهایی از این مشکل این است که قبل از خرید مداد مطمئن شویم که مغز مداد در مرکز چوب قرار گرفته است (تصویر ۴-الف). از خرید مدادهایی که مغزی آن در وسط قرار نگرفته است جداً خودداری شود (تصویر ۴-ب).

ج — کاغذهای نرم پُر زردار که با فشار زیاد مداد برزها از بین رفته و صاف می‌شوند. در این وضعیت نیاز چندان به تیز کردن مداد نمی‌باشد و رنگ آمیزی سریع است.

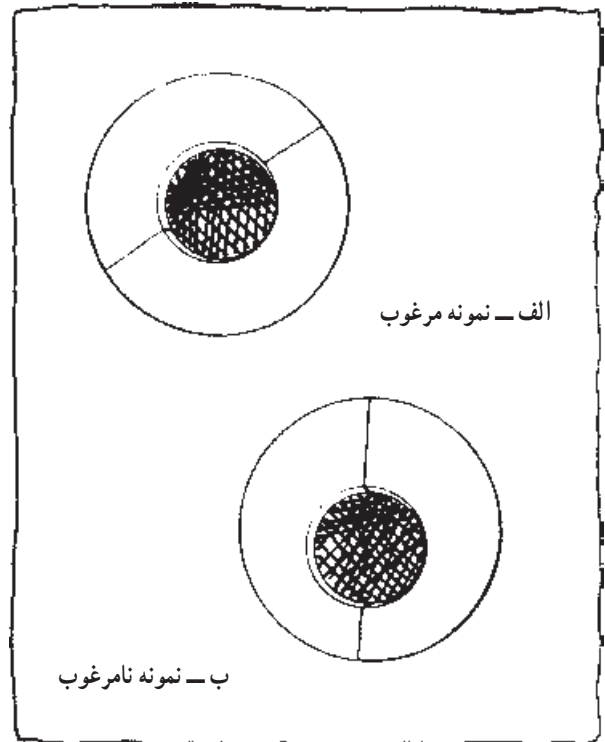

ب — کاغذ بافت دار زبر که با فشار زیاد دست روی مداد یا تیز کردن نوک مداد می‌توان نقاط سفید را پوشش داد.

الف — کاغذ زبر متوسط که با فشار معمولی مداد روی آن فقط نقاط برجسته کاغذ رنگ را به خود می‌گیرند و نقاط سفید، در رنگ آمیزی دیده می‌شوند (به خصوص در سطوح یک دست)

تصویر ۳

تصویر ۴

کاربرد دارد که طرح را بخواهیم روی مقوای ضخیم انتقال دهیم، در این هنگام باید فشار دست زیاد نباشد تا پارگی روی کاغذ پوستی ایجاد نشود و گودی روی مقوا ایجاد نکند چرا که ایجاد گودی در هنگام رنگ آمیزی به خصوص در سطوح وسیع و یک دست از ظرافت طرح می‌کاهد.

از شیوه‌های رنگ آمیزی با مداد می‌توان از شیوه‌ی لایه گذاری، کنار هم قراردادن رنگ‌ها، ایجاد خطوط و سطوح منظم در کنار هم به منظور رنگ آمیزی سریع و رنگ آمیزی با استفاده از هاشور نام برد (تصویر ۵ — الف تا ه) و (تصویر ۶ — الف تا ه).

از مدادهایی که چوبشان نصف روشن و نصف تیره است خودداری شود چرا که این گونه مدادها نوکشان همواره می‌شکند. راه دیگر جلوگیری از شکستن مداد این است که همیشه از تراش‌هایی که تیغه آن تیز است استفاده کنیم و از تراشیدن زیاده از حد مداد پرهیز نماییم. برخی از طراحان برای تراشیدن نوک مداد از تیغه چاقو یا تیزبر (کاتر) استفاده می‌کنند که این روش با موفقیت بیش تری همراه می‌باشد. برای انتقال طرح نهایی روی کاغذ اصلی می‌توان از میز نور یا از شیشه پنجره یا از شیوه‌ی کپی کردن (پُنسیو) استفاده نمود. علاوه بر آن از کاغذ پوستی نیز برای انتقال طرح به کاغذ اصلی استفاده می‌شود، این شیوه بیش تر در مواردی